

Valvira

Sosiaali- ja terveystieteiden
lupa- ja valvontavirasto

**Genomförande av
läkemedelsbehandling vid
verksamhetsenheter inom
socialvården, webinarium
30.10.2023**

**Genomförande av
läkemedelsbehandling vid enheter
för vård utom hemmet inom
barnskyddet**

Överinspektör Mervi Lukkarinen, Valvira

30.10.2023

A blurred background image of a city street at night. The scene is filled with out-of-focus lights in shades of blue, yellow, and orange, creating a bokeh effect. A person is walking away from the camera on the left side of the frame, their figure also blurred. The overall atmosphere is that of a busy urban environment.

Läkemedelsbehandling är en del av klientens hälso- och sjukvård

Grundläggande utgångspunkter för säker läkemedelsbehandling

- Handboken om säker läkemedelsbehandling ger handledning i praxisen för säker läkemedelsbehandling: https://stm.fi/-/uusittu-turvallinen-laakehoito-opas-ohjaa-laakitysturvallisuuteen-kaikissa-laakehoitoa-toteuttavissa-yksikoissa?languageld=sv_SE
- En del av klientens hälso- och sjukvård – läkarens anvisningar och föreskrifter följs
- Personalen som deltar i läkemedelsbehandlingen ska ha tillräcklig kompetens och utbildning i läkemedelsbehandling
- Planen för läkemedelsbehandling är ett viktigt grundläggande verktyg i verksamheten vid enheten som utför läkemedelsbehandlingen

Plan för läkemedelsbehandling

- Utarbetas under samarbete i en process som organisationens ledning ansvarar för
- Föreståndaren för enheten för vård utom hemmet ansvarar för att planen för läkemedelsbehandling utarbetas och uppdateras (syftar bl.a. på ansvaret för att det ovannämnda har gjorts)
- Det är bra om de yrkesgrupper som genomför läkemedelsbehandlingen vid enheten är representerade under beredningen
- Planen för läkemedelsbehandling godkänns av den läkare vid enheten för vård utom hemmet som ansvarar för läkemedelsbehandling
- även någon annan legitimerad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som ansvarar för läkemedelsbehandlingen vid enheten, t.ex. sjukskötare, när den läkemedelsbehandling som utförs vid enheten inte är kontinuerlig eller krävande

Plan för läkemedelsbehandling

- Serviceproducenten ansvarar för att verksamheten är ändamålsenlig
- Samarbete med det välfärdsområde där placeringen finns
- Olika placerande aktörers olika krav på innehållet i planen för läkemedelsbehandling
  - Diskussion mellan det välfärdsområde där placeringen finns och de placerande välfärdsområdena

A blurred background image of a city street at night. The scene is filled with out-of-focus lights in shades of blue, yellow, and orange, creating a bokeh effect. In the foreground, the dark silhouette of a person walking away from the camera is visible on the left side. The overall atmosphere is that of a busy urban environment.

Genomförande av läkemedelsbehandl ing

Personal på enheter för vård utom hemmet

- På enheter för vård utom hemmet arbetar ofta även
  1. personer som har avlagt en examen inom social- och hälsovård, där den examensinriktade utbildningen inte har inkluderat studier i läkemedelsbehandling (t.ex. en del socionomer)
  2. samt andra personer än sådana som har avlagt en examen inom social- och hälsovård (t.ex. samhällspedagoger)
- Utgångspunkten bör vara att läkemedelsbehandling utförs av en yrkesutbildad person inom social- eller hälsovården som har fått utbildning för detta
- Serviceproducenten ska ge personalen handledning och se till att de anställda har tillräcklig utbildning i läkemedelsbehandling samt säkerställa kompetensen och giltigheten hos de nödvändiga läkemedelstillstånden
  - Personaldimensioneringen och personalstrukturen ska alltid motsvara klienternas servicebehov
- Arbetstagare som räknas till enhetens vård- och fostringspersonal kan genomföra läkemedelsbehandling i enlighet med arbetsgivarens säkerställande och bedömning av kompetensen samt det nödvändiga läkemedelstillståndet

Olika yrkesgrupper som genomförare av läkemedelsbehandling

- Det ska finnas en utsedd sjukskötare som ansvarar för verksamheten inom läkemedelsbehandling som helhet
  - Ska arbeta vid enheten, så att hen vid behov kan ingripa i missförhållanden och ge handledning och instruktioner om säker läkemedelsbehandling
  - Sjukskötarens arbetsinsats kan skaffas på olika sätt, t.ex. köpt tjänst, samarbete med välfärdsområdet eller annan privat serviceproducent

Olika yrkesgrupper som genomförare av läkemedelsbehandling

1. Yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården

- kan genomföra läkemedelsbehandling på basis av kompetens som erhållits genom utbildning i läkemedelsbehandling som ingått i examen eller fortbildning i läkemedelsbehandling
- samt i enlighet med arbetsgivarens bedömning och säkerställande av kompetensen
- Även mer krävande uppgifter på basis av fortbildning, säkerställande av kompetensen samt skriftligt läkemedelstillstånd

2. Andra än yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården

- kan efter att ha fått utbildning i läkemedelsbehandling
- samt i enlighet med arbetsgivarens bedömning och säkerställande av kompetensen ge färdigt dispenserade läkemedel på naturlig väg
- **Det ska då vara fråga om en undantagssituation, inte permanent praxis**

A blurred background image of a city street at night. The scene is filled with out-of-focus lights in shades of blue, yellow, and orange, creating a bokeh effect. In the foreground, the dark silhouette of a person walking is visible, moving from left to right. The overall atmosphere is that of a busy urban environment.

Krävande läkemedelsbehandl ing

HCI-läkemedel och narkotikaläkemedel

- Konsumtionsövervakning del av egenkontrollen
  - Uppföljningsblanketterna förvaras som en del av klientens patient- och klienthandlingar
- Dosdispensering kan också tillämpas för läkemedel som används regelbundet
- Utgångspunkten är att narkotikaläkemedel inte dispensereras i färdiga doser, utan doseras strax innan de ges (yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården)
  - Kan i undantagsfall dispensereras i färdiga doser i förväg
  - Förvaras på samma sätt som narkotikaläkemedel i övrigt
  - En arbetstagare som har fått nödvändig utbildning i läkemedelsbehandling kan ge klienten läkemedlet

A blurred background image of a city street at night. The scene is filled with out-of-focus lights in shades of blue, yellow, and orange, creating a bokeh effect. A person is walking away from the camera on the left side of the frame, their figure also blurred. The overall atmosphere is that of a busy urban environment.

Receptfria läkemedel

Receptfria läkemedel

- Den gällande lagstiftningen möjliggör inte upprättande av begränsade läkemedelsförråd för gemensamt bruk vid enheter för vård utom hemmet inom barnskyddet
- Nödvändiga smärtstillande medel och andra eventuella receptfria läkemedel ska anskaffas klientvis
  - antingen som receptfritt läkemedel utan ordination (recept) eller vid behov med läkemedelsordination som skrivits av läkare
  - Läkemedel kan anskaffas i förväg för att ha beredskap för eventuella behov
  - Läkemedlen ska förvaras klientvis
  - Den läkare som ansvarar för klientens hälso- och sjukvård ger i förväg anvisningar om användningen av dessa läkemedel genom att föra in anvisningen i klientregistret för socialvården, så att även eventuella allergier eller andra hinder för användning bedöms på förhand

A blurred background image of a city street at night. The scene is filled with out-of-focus lights in shades of blue, yellow, and orange, creating a bokeh effect. In the foreground, the dark silhouette of a person walking away from the camera is visible on the left side. A large, white, semi-transparent circle is overlaid on the right side of the image, containing the text 'Egenkontroll'.

Egenkontroll

Serviceproducenten har ansvaret för

- att det under arbetsskiftena finns tillräcklig och utbildad personal i enlighet med klienternas servicebehov
  - Även för att genomföra krävande läkemedelsbehandling i alla situationer
- att det finns beredskap för olika oförutsedda undantagssituationer och för att arbetstagarna får anvisningar om hur de ska agera i dessa situationer

A blurred background of a city street at night. The scene is filled with bokeh lights in shades of blue, yellow, and orange. A person is walking away from the camera on the left side of the frame. A large white circle is overlaid on the right side of the image, containing the text.

Frågor som ställts

Svar

- På arbetsskiftet finns endast andra än yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården, som räknas till enhetens fostrings- och vårdpersonal
  - Man bör bereda sig på sådana situationer, så att läkemedelsbehandling kan genomföras på ett säkert sätt och ge personalen instruktioner i enlighet med detta
  - Målet bör vara att detta inte är någon normal situation, om läkemedelsbehandling måste genomföras på enheten och i synnerhet om läkemedelsbehandlingen är krävande, regelbunden och kontinuerlig
- Vad avses med studier inom läkemedelsbehandling som motsvarar kompetenskraven för närvårdare?
  - Det är svårt att fastställa ens ett rekommenderat antal studiepoäng, eftersom utbildningens innehåll är viktigare än studiepoängen
  - Projektarbetsgruppen (som beredde handboken om säker läkemedelsbehandling) har utrett frågan med hjälp av olika läroanstalter och experter och valt att rekommendera att utbildningen i läkemedelsbehandling ska ha likartat innehåll och omfattning som den som

Svar

- Klienten åker på permission, kan hen få med sig en läkemedelsdosett där medicinen har dispenserats färdigt?
  - Läkemedelsbehandlingen ska genomföras också under permissioner
  - Om det inte finns någon risk för att en klient eller någon annan missbrukar läkemedlen under permissionen, kan klienten få med sig medicin – bedömning från fall till fall
  - Läkaren som ansvarar för klientens hälso- och sjukvård gör tillsammans med klienten samt eventuellt även en förälder och den som utför läkemedelsbehandlingen vid enheten en bedömning av om klienten kan sköta sin läkemedelsbehandling självständigt – nödvändig handledning, vid behov kontakt med en person som kan ge handledning i läkemedelsbehandlingen

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Kontaktuppgifter

fornamn.efternamn@valvira.fi

valvira.fi

@ValviraViestii

Vaikuttava valvonta – vastuulliset toimijat